

יום ג', ט' באלול תשס"א (28 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **ט' באלול** – בשנת 5023 (1263), בוויכוח (דיספוטציה) בברצלונה שבספרד, הרמב"ן (ר' משה בן נחמן) הציג את הצד היהודי מול הכנסייה, ועמדו המכובדת התקבלה ע"י המלך. **אולם**, היא נתקלה בזעם הכנסייה והרמב"ן נאלץ לעזוב את ספרד. ארבע שנים לאחר מכן, בקיץ שנת 5027 (1267), **עלה הרמב"ן לארץ ישראל** וחידש בה את היישוב היהודי בירושלים, תובב"א, שמאז מרד בר-כוכבא והשמטת העיר ע"י הרומאים, לא הותר ליהודים להתגורר בעיר.

הרמב"ן ייחס חשיבות רבה להתיישבות בארץ-ישראל וקבע אותה כמצוות "עשה" המחייבת את היהודים בכל הדורות. הוא אף טבע את האמרה: ישיבת ארץ-ישראל שקולה כנגד כל המצוות.

בעלייתו ארצה הגיע הרמב"ן לעכו וביום **ט' באלול**, הגשים את חלומו הגדול **ועלה הרמב"ן לירושלים**, לאחר שהשולטאן הממלוכי ביברס ביטל את איסור מגורי היהודים בעיר. בבואו לירושלים נגלתה לעיני הרמב"ן עיר חרבה, שחיו בה כ-2000 תושבים, ובהם רק 2 יהודים. במכתב ששלח לבנו נחמן בספרד, תיאר הרמב"ן את התמונה העגומה שראה בעיר: "אין ישראל בתוכה. רק שני אחים צבעים קונים הצביעה מן המושל ואליהם יאספו עד מניין מתפללים בביתם בשבתות." לבד מתושביה היהודים הספורים, נהגו להגיע לעיר עולי רגל יהודים, בעיקר מארצות האיסלם במזרח.

הרמב"ן קיבל אישור מיוחד להקים בית כנסת באחד הבתים הנטושים בירושלים, והחזיר לעיר את ספרי התורה שהוברחו ממנה לשכם לאחר פלישת המונגולים לארץ כ-8 שנים לפני כן. בית הכנסת שהקים – הוא "בית כנסת הרמב"ן" – היה היחיד בעיר עד המאה ה-16. עם זאת, נסיונותיו לחדש את היישוב היהודי בירושלים לא עלו יפה, ושנה לאחר מכן הרמב"ן עזב את העיר וחזר לעכו. שם התקבצו סביבו תלמידים חכמים מהארץ ומקהילות בארצות אחרות.

[יומן צה"ל / ואלה תולדות... 2000]

מוסיף ומרחיב את התמונה "ההיסטוריה של ארץ-ישראל":

הכיבוש הצלבני [במאות ה-12 וה-13] השפיע גם על התגברות תנועת העליה לרגל ביהדות. זו היתה קיימת תמיד, **למרות תנאי הבטחון הירודים בתקופה הערבית**, אולם עתה זכתה לפריחה מיוחדת. המאפיין אותה, בהשוואה לתקופה הקודמת, הוא לא רק גידול מספרי אלא גם רב-גוניות שלא נודעה עד אז. לא רק יהודי גלויות מצרים, בבל ושכניהם באו לארץ-ישראל, אלא – כפי שראינו אצל הרמב"ן – גם יהודי ספרד, צרפת, גרמניה ואיטליה. בעלויות אלה לרגל נועד המקום הנכבד ביותר לירושלים. לדעת חז"ל והמסורת היהודית שהתפתחה בעקבותיהם, העיד הקדוש-ברוך-הוא בכבודו ובעצמו כי: **"לא אבוא בירושלים של מעלה עד שלא אבוא בירושלים של מטה"** [מסכת תענית ה.]. היהדות הכירה בירושלים של מעלה, אולם גישתה הפוכה היתה מזו של הנוצרים: העיר הארצית שימשה דגם לעיר השמימית, ולא להיפך. בעיני העולים לרגל היהודים למן התקופה הביזנטית היתה העיר הארצית מקום שבו עתידים היהודים לשוב ולהתקבץ. בהיגלות לעיניהם לראשונה מראה ירושלים מנבי סמואל או מהר הזיתים היו עולי הרגל היהודים

"...עת צרה היא ליעקב וממנה יושע." [ירמיה ל' 7]

יום נעים, בציפיה לישועה!

יום ג', ט' באלול תשס"א (28 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

קורעים את בגדיהם (כסימן לאבלות) ונושאים תפילה לגאולת ירושלים ולחידוש מלכות בית דוד..." כן יהי רצון במהירה בימינו.

"...עת צרה היא ליעקב וממנה יושע." [ירמיה ל' 7]
יום נעים, בציפיה לישועה!